

LÜBNAN

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler
Genel Müdürlüğü
2020 Temmuz

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	5
3. DIŞ TİCARET	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	9
5. TÜRKİYE ile TİCARET	11
EKLER:	13

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Devletin Adı	Lübnan Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Parlamente demokrasi
Başkenti	Beyrut
Cumhurbaşkanı	Michel Aoun (31 Ekim 2016'dan itibaren)
Başbakanı	Dr. Hasan Diyab (21 Ocak 2020'den itibaren)
Bağımsızlık (Milli) Günü	22 Kasım 1943
Resmi Dili	Arapça (İş dünyasında İngilizce ve Fransızca da yaygındır)
Ülke Nüfusu (2018)	6.848.925 (Dünya Bankası)
Beyrut Nüfusu (2018)	2.385.271 (Dünya Bankası)
Başlıca Şehirleri	Beyrut ve Trablus (Tripoli) en büyük yerleşim alanlarıdır. Büyük deniz limanları Beyrut ve Trablus Limanları'dır. İşleyen Havaalanı, Beyrut Rafik Hariri Ulusal Havaalanıdır.
Haftasonu tatili	Cumartesi & Pazar
Başlıca tatil günleri	1 Ocak-Yılbaşı, 19 Nisan-İyi Cuma, 1 Mayıs-İşçi Bayramı, 25 Mayıs-Direnış Günü, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Aşura Günü, 1 Kasım-Azizler Günü, 22 Kasım-Bağımsızlık Günü, 25 Aralık-Noel tatili
Döviz kuru	1 Dolar = 1.507,5 LPB (sabit)

Coğrafi Konum

Akdeniz'in doğu kıyısında 10.452 km² yüzölçümüne sahip olan Lübnan'ın yarısından fazlası bin metrelik rakımın üstündedir. Kuzeyden güneye iki sıra paralel dağ silsilesi yer almaktadır ki, arasında yer alan bekaa vadisi, elverişli iklimi ve verimli toprakları ile tarım için uygun bir bölge konumundadır. Asi ve Litani nehirleri de vadinin sulanması için önemli birer doğal kaynaktır.

Dört mevsimin yaşanabildiği ve tipik Akdeniz iklimine sahip Lübnan'da yaz ayları yağmursuz ve sıcak, kış kesimleri nemlidir. Kış mevsimi yağmurludur. Bin metrenin üzerindeki yüksekliklerde ise kar yağmaktadır. En büyük şehirleri; başkent Beyrut, kuzeyde Trablus'tur. Ülkenin sınır komşuları Suriye ve İsrail'dir.

Siyasi ve İdari Yapı

Lübnan, 22 Kasım 1943 yılında Fransa'dan bağımsızlığını ilan etmiştir. 1945 yılında Arap Birliği'nin kurucu üyesi, daha sonra ise Birleşmiş Milletlerin üyesi olmuştur.

1975 yılından itibaren komşu ülkelerde baş gösteren istikrarsızlık, Lübnan'ın iç siyasi ve iktisadi durumunu da olumsuz etkilemiştir. Bunun sonucunda başlayan iç çatışmalar 1978 ve 1982 yıllarında İsrail'in ülkeyi işgali ile tırmanmış ve bu dönemde devlet otoritesi ciddi şekilde zayıflamıştır. Altyapı büyük oranda zarar görmüş ve vasıflı işgücü ülkeyi terk etmiştir. 1989 yılında Suudi Arabistan'da imzalanan Taif Anlaşması ile Ekim 1990'da çatışmalar (iç savaş) son bulmuştur.

Hali hazırda Lübnan'ın anayasal sisteminin temelini, Taif Barış Anlaşması'nın hemen akabinde kabul edilen 21 Eylül 1990 tarihli Anayasa oluşturmaktadır. Anayasa'da, Lübnan Cumhuriyeti'nin bağımsız ve birleşik bir yapıya sahip olduğu dünyaya ilan edilmiş, ayrıca, parlamente demokrasiye, özel mülkiyete, serbest piyasa ekonomisine, dengeli bir bölgesel kalkınma gibi konulara yer verilmiştir.

Siyasi sistem, “kuvvetler ayrılığı” prensibinden hareketle yasama, yürütme ve yargının yanısıra bir dizi kontrol ve denge mekanizmalarını içermektedir. 128 üyeli Parlamento seçimleri 4 yılda bir yapılmaktadır. Yürütme, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu’ndan (Hükümet) oluşmaktadır. Kuruluş Mevzuatında; Cumhurbaşkanının Hristiyan, parlamento başkanının müslüman (şia) ve başbakanının müslüman (sünni) olması kabul edilmiştir. Yargı Sistemi, İdare Mahkemesi ve Adli Mahkemelerden oluşmaktadır. En üst mahkeme Anayasa Mahkemesidir.

Nüfus ve İstihdam

Nüfusu 2018 yılında 6,8 milyondur. Nüfusun %49,8’i kadındır. Nüfus artış oranı %2,6’dır. Nüfusun %23’ü 0-14 yaş ve %68’i 15-65 yaş aralığındadır. Şehirleşme oranı %89’dur. Aktif işgücü 2,4 milyon kişi olup, nüfusun %36’sıdır. İşsizlik oranı ise %6,1’dir. (Dünya Bankası)

Lübnan’da Müslüman grup ülke nüfusunun yaklaşık %60’ini oluşturmakta iken, Hristiyan grup yaklaşık %30’ini temsil etmektedir. Diğerleri (Dürziler, vb) %10 civarındadır. Ülke nüfusunun %95’i Arap, %5’i diğer gruplardan (Ermeni, Süryani) oluşmaktadır.

Lübnan’ın karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan biri, Suriye krizinin yol açtığı ekonomik ve sosyal etkidir. Hükümet ve bağımsız kaynaklara göre, Lübnan nüfusunun yaklaşık dörtte biri kadar (1,5 milyon) Suriyeli, Mart 2011’de yaşanan çatışmadan bu yana Lübnan’a sığınmıştır. Bu durum, Lübnan’ın kamu maliyesini ve hizmet sunumunu zorlaştırmıştır. Kriz, Lübnan vatandaşları arasındaki yoksulluk oranını daha da kötüleştirmiş ve gelir eşitsizliğini genişletmiştir. Bu çerçevede, ülkede ilaveten yaklaşık 200.000 vatandaşı daha yoksulluğa itmiştir. Ayrıca, yaklaşık 300.000 Lübnan vatandaşının da, çoğu vasıfsız genç olmak üzere, işsiz kaldığı tahmin edilmektedir. (Dünya Bankası)

Beyrut’un Ortadoğu’nun en pahalı şehirlerinden biri olması, ekonomik durumu yoksullar için daha da zorlaştırmaktadır. Yoksulluk oranının yüksek olması, pahalı bir ülkedeki gelir dağılımının bozukluğunu göstermektedir.

Potansiyel oranda büyüyemeyen ve yeni istihdam olanakları yaratamayan bir ekonomiye sahip Lübnan’ın üniversite mezunu (kalifiye) gençleri ülkeden ayrılarak (beyin göçü) zengin yabancı ülkelerde iş arama yolunu tercih etmektedir. Kaliteli eğitim sistemine sahip Lübnan, zengin bölge ülkelere yetişmiş/kalifiye insan göçü vermektedir. Yurtdışında yaşayan Lübnan vatandaş sayısı, ülkedeki nüfustan en az iki kat fazla olduğu (10-15 milyon kişi) çeşitli kaynaklarda ifade olunmaktadır. Lübnan vatandaşları tarafından ülkeye havale edilen toplam döviz miktarı (remittances) 2019 yılında 7,5 milyar Dolar olmuştur (Dünya Bankası). Bu sermaye transferindeki artışın sürekli olmaması/azalması ve global/bölgesel ekonomik ve siyasi krizler Lübnan ekonomisini olumsuz etkileyebilmektedir.

Körfez Arap Bölgesi ülkelerinde yaşanan ekonomik sorunlar, bölge ülkelerinde çalışan yaklaşık 500 bin Lübnanlı’nın işini kaybetme endişesi yaşamasına ve Lübnan’a sermaye girişinin azalmasına yol açabilmektedir. Yerli ve yabancı yatırımlardaki azalmanın yanısıra, daralan iç talep de, reel sektörü ve (göçmen Suriyelilerin ucuza çalıştırılması nedeniyle) istihdamı da olumsuz etkileyebilmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Lübnan’ın başlıca doğal kaynakları; kireçtaşı, demir cevheri, tuzdur.

Ormanlık alanların tahribi (yüzölçümünün %13’ü ormanlık), sulak arazilerin kuraklaşması, içme suyu kaynaklarının yetersizliği, kanalizasyon atıklarının yol açtığı su kirliliği ve sanayi atıklarından doğan kirlenme ülkenin başlıca çevresel sorunlarıdır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	Birim	2016	2017	2018	2019	2020
GSYİH (cari fiyatlarla) -SAGP-	milyar \$	85,8	88,2	88,6	84,2	74,6
GSYİH Büyüme (sabit fiyatlarla)	%	1,5	0,8	-1,9	-6,5	-12
Kişi Başına GSYİH artış (SAGP-)	%	-1,2	-0,7	-2,5	-6,5	-11,6
Enflasyon (tüketici fiyatları ort)	%	-0,8	4,5	4,6	2,9	17
Net Kamu dengesi/GSYİH	%	-8,8	-8,6	-11,2	-10,7	-15,2
Cari İşlemler Dengesi/GSYİH	%	-23,7	-26,5	-26,7	-20,6	-12,6

Kaynak: IMF (2020 nisan) *SAGP: Satın Alma Gücü Paritesi

Lübnan ekonomisi, hizmet sektörü (bankacılık/finans, sigortacılık, turizm, emlak/inşaat) ağırlıklı bir yapı sergilemektedir. Dünya Bankasına göre, hizmet sektörünün GSYİH içinde payı 2018 yılında %83 olmuştur. Bu durumda sanayi sektöründeki küçülme de etkili olmuştur. Lübnan ekonomisinin gelir kaynakları, kamu harcamalarını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Dış ticareti ve kamu bütçesi açık vermektedir. Dolayısıyla yüksek cari açık da sözkonusudur. İç siyasi krizler nedeniyle 2005 yılından beri Parlamento'da genel kamu bütçesi kabul edilemediğinden, bütçe faaliyetleri Hükümet tarafından geçici (ad-hoc) şekilde yürütülmektedir. Ancak, 2008 yılında başlayan global finansal krizin ve akabinde petrol fiyatlarındaki gerilemenin petrol zengini Körfez Arap ülkelerinin ekonomilerine olumsuz tesir etmesi ve İran'la siyasi kriz yaşayan Suudi Arabistan'ın (ve diğer körfez Arap ülkelerinin) Lübnan'a sağladığı ekonomik desteği azaltması Lübnan ekonomisinin (gelirlerinin) daha fazla negatif yönde etkilenmesine yol açmıştır. Sabit döviz kuru rejiminin bulunduğu liberal ekonomiye sahip olan ülkede, 2019 yılının son çeyreğinden itibaren önemli bir döviz likiditesi sorunu mevcuttur. Bunun bir sonucu olarak da dolara endeksli işleyen ekonomik/ticari aktivitede önemli sorunlar baş göstermiştir. Bu sorunlar 2020 Haziran ayı itibarıyla devam etmektedir.

Bankacılık sektörüne yönelik gerçekleştirilen sıkı finansal düzenlemeler, güvenli liman arayan ilave yabancı fonların Lübnan bankalarına yönelmesi, Lübnan Poundu'nun Dolar'a sabitlenmiş olması, global kriz öncesi geçmiş dönemlerde enflasyon ve fiyat artış baskısının hafiflemesine ve düşüşe geçen petrol fiyatlarının Lübnan'ın ithalat maliyetinin azalmasına yardımcı olmuştur.

Lübnan ekonomisini (yatırımı, ihracatı, turizmi ve özel tüketimi, istihdamı) olumsuz etkileyen başlıca iç ve dış sorunlar; iç siyasi gerilimler (cumhurbaşkanı ve parlamento seçimlerinin uzun süredir yapılamamış olması), Suriye iç savaşı ve bundan kaynaklanan göçmen sorunu ve iç güvenlik endişesi, global finansal kriz/dünya ekonomisindeki yavaşlama, petrol fiyatlarının düşük seyretmesi, İran nedeniyle Suudi Arabistan (ve KİK ülkeleri) ile siyasi/ekonomik ilişkilerin soğumasıdır. Ekonomik gelirlerdeki azalışa karşın kamu giderlerinin artması, kamu borçlanma ihtiyacının, bütçe açığının ve cari açığın büyümesine yol açmaktadır.

Bu durum ilave (dış) finansman ihtiyacını ve borçlanmaya sebep olmaktadır. Hükümetin öncelikleri arasında; elektrik kesintileri, sağlık sisteminin iyileştirilmesi, altyapı (temiz içme suyu ve kanalizasyon) sorunları çözmek, internet hızını artırmak, doğrudan yabancı sermaye çekmeye yönelik yatırım ve kamu maliyesinde reformlar (vergi sisteminin iyileştirilmesi, bütçe açığı, kamu borçlarının azaltılması gibi) ile işsizlik yer almaktadır. (medya)

Dünya Bankasının 2019 yılı sonbahar dönemi değerlendirmesine göre; derin durgunluk içindeki Lübnan ekonomisi krizdedir. İşletmeler için kritik öneme sahip kısa vadeli banka finansmanının kesintiye uğraması, piyasada tedarik zinciri aksamalarına ve istihdam üzerinde büyük bir olumsuz etkiye yol açmıştır. İşsizliğin ve zaten yüksek olan yoksulluğun artması beklenmektedir. Ortaya çıkan paralel (resmi kura göre çok daha yüksek) döviz piyasası, yoksul ve orta sınıfı orantısız bir şekilde zedeleyerek enflasyonist baskıları tetikleyeceği gibi, ithalatın da azalmasına (zorlaşmasına) yol açabileceği tahmin edilmektedir. Mevcut finansal ve ekonomik kriz, Lübnan'ın kalkınma sürecini uzun zamandır engelleyen kronik olumsuz koşulların doruk noktasıdır. (<https://www.worldbank.org/en/country/lebanon/publication/lebanon-economic-monitor-fall-2019>)

Ekonomik kriz-2020-: Lübnan, 2019 yılının sonbahar aylarından itibaren önemli bir ekonomik ve finansal kriz döneminden geçmektedir. Özellikle piyasalardaki döviz kıtlığı üzerinden günlük hayatta hissedilmeye başlayan sorunlar, son derece dolarize bir ülke olan Lübnan'da ekonomiyi tamamen işleyemez hale getirmiş ve koşullar giderek ağırlaşmıştır. 17 Ekim tarihinde sosyal medya kullanımının vergilendirileceği haberi halkın olumsuz tepkisine yol açmıştır. Ancak 2020 yılı Haziran sonu itibarıyla, ülke ekonomisine ilişkin halen olumlu somut adımların bir türlü atılamaması, uluslararası toplumdan beklenen mali ve siyasi desteğin (iç politik gelişmeler yüzünden) sağlanamaması nedeniyle, finansal kriz ve buna bağlı sosyal patlama kontrol altına alınamamıştır. Finansal piyasalarda özellikle döviz kurundaki belirsizlik, her geçen gün daha da artmış ve sabit döviz kuru uygulamasına rağmen (resmi kur 1 \$= 1.507,5 Lübnan Paundu LBP) yaşanan büyük döviz kıtlığı nedeniyle piyasada ABD Dolarının 2020 yılı Temmuz ayı başı itibarıyla 10.000 LBP'den işlem görmesi önlememiştir. Söz konusu döviz kıtlığının nedenleri arasında ülkenin son derece bozuk gelir gider dengesi gibi yapısal sorunlar yanında, Suriye'deki gelişmeler gibi konjonktürel durumlar da yer almaktadır. Sabit döviz kuru rejimi uygulamasında değişiklik yapılmasa da, geçici bir çözüm olarak "katlı kur" uygulamasına gidilen ülkede resmi bazı işlemler açısından ABD Doları için 3.850 alış/3.900 LBP kuru uygulanmaktadır. Diğer taraftan, döviz temininde yaşanan sıkıntılar, büyük kısmı sıvı yakıtla çalışan termik santrallerden karşılanan elektrik enerjisi üretimini de olumsuz etkilemektedir. Bu durum günlük düzenli elektrik kesintilerindeki sürelerin uzamasına neden olmuştur. Lübnan'da uzun yıllardır süregelen düzenli elektrik kesintileri nedeniyle halk zaten tüm büyük şehirlerde mahalleler bazında örgütlenen özel jeneratörler vasıtasıyla elektrik ihtiyacını karşılayabilmektedir. Netice itibarıyla, ihtiyaç duyulan reformların hayata geçirilmesi için gerekli kaynağı başta IMF olmak üzere acilen uluslararası kaynaklardan temin edebileceği beklentisi de kamuoyunda dile getirilmektedir. (Beyrut Ticaret Müşavirliği, 2020 Temmuz)

Dünya Bankasının 2019 yılında yaptığı araştırmaya göre; iş yapma kolaylığı (ease of doing business) açısından Lübnan 190 ülke içinde 142. sırada yer almıştır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Lübnan, coğrafya ve nüfus olarak küçük bir ülke görünümünde olmasına rağmen, özellikle ithalat açısından çevre ve komşu ülkelerin büyük çoğunluğundan daha büyük bir pazar potansiyeline sahiptir. Suriye iç savaşı nedeniyle bölge ülkelerine yönelik karayolu taşımacılığı zorlaşmış ve ihracat navlun (sigorta) maliyetlerinin yükselmesine yol açmıştır. Dış ticaretin denizyoluyla yapılmasını teşvik etmek amacıyla sektör için bazı destek kararları almıştır. Yüksek düzeydeki dış ticaret açığı; büyük oranda yurtdışındaki Lübnanlıların gönderdikleri sermaye transferiyle (ve petrol zengini Körfez Arap ülkelerinden özellikle gayrimenkul yatırımları şeklinde gelen yabancı sermaye) ve turizm gelirleri ile telafi edilmeye çalışılmaktadır.

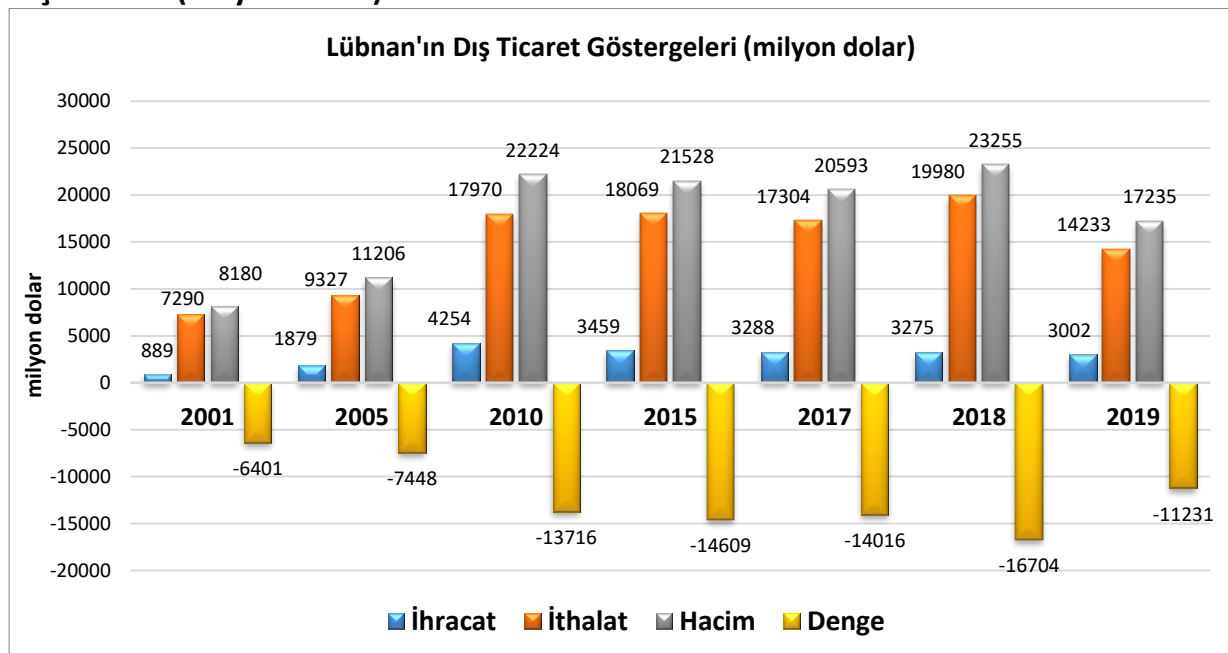
Dış ticareti (1.000\$)

YILLAR	İHRACATI	İTHALATI	HACİM	DENGE
2001	889 297	7 290 372	8 179 669	-6 401 075
2005	1 879 013	9 326 988	11 206 001	-7 447 975
2010	4 254 185	17 969 735	22 223 920	-13 715 550
2015	3 459 466	18 068 787	21 528 253	-14 609 321
2016	3 509 342	18 705 306	22 214 648	-15 195 964
2017	3 288 499	17 304 441	20 592 940	-14 015 942
2018	3 275 050	19 979 509	23 254 559	-16 704 459
2019	3 001 672	14 233 131	17 234 803	-11 231 459

Kaynak: Trademap-mirrordata/Lübnan (30.06.20)

Dış ticaret politikası da liberaldir ve özel sektör ağırlıklıdır. Ancak, Lübnan önemli miktarda dış ticaret açığı veren bir ülkedir. İhracatı 2016-2019 döneminde düşüş yaşamıştır.

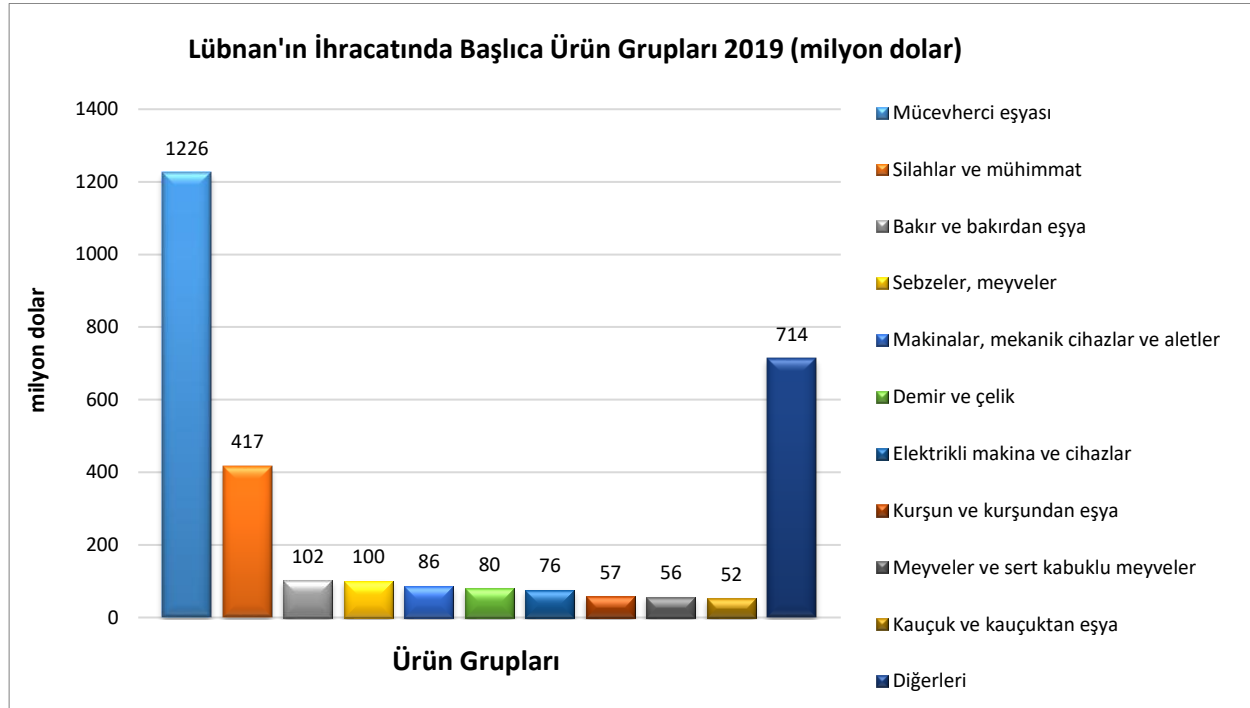
Dış Ticareti (milyon Dolar)

Kaynak: Trademap-mirrordata/Lübnan (30.06.20)

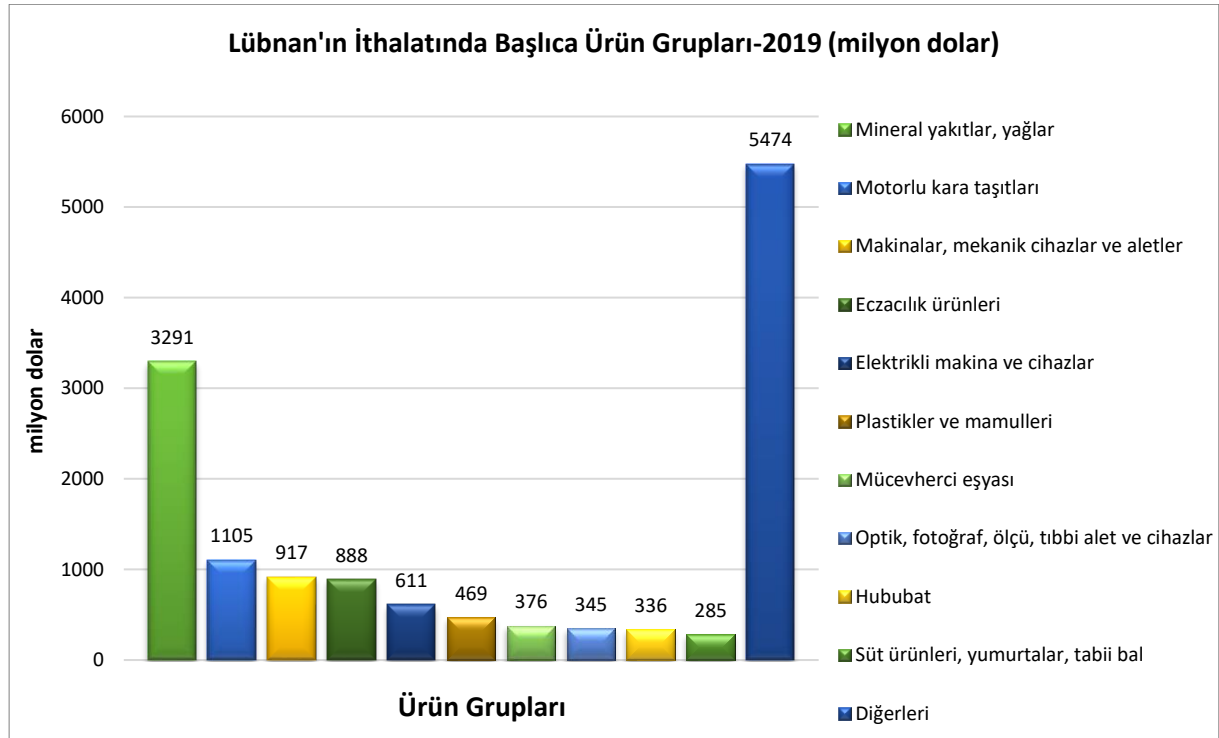
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracatı

Kaynak:Trademap [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

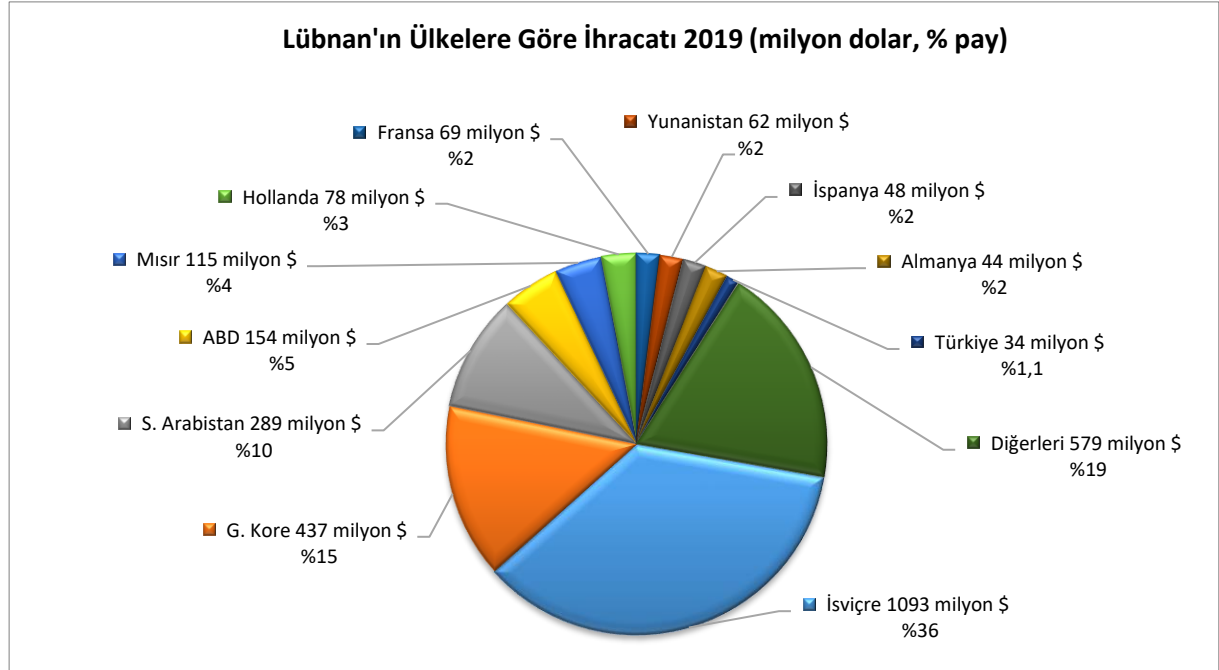
İthalatı

Kaynak:Trademap [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

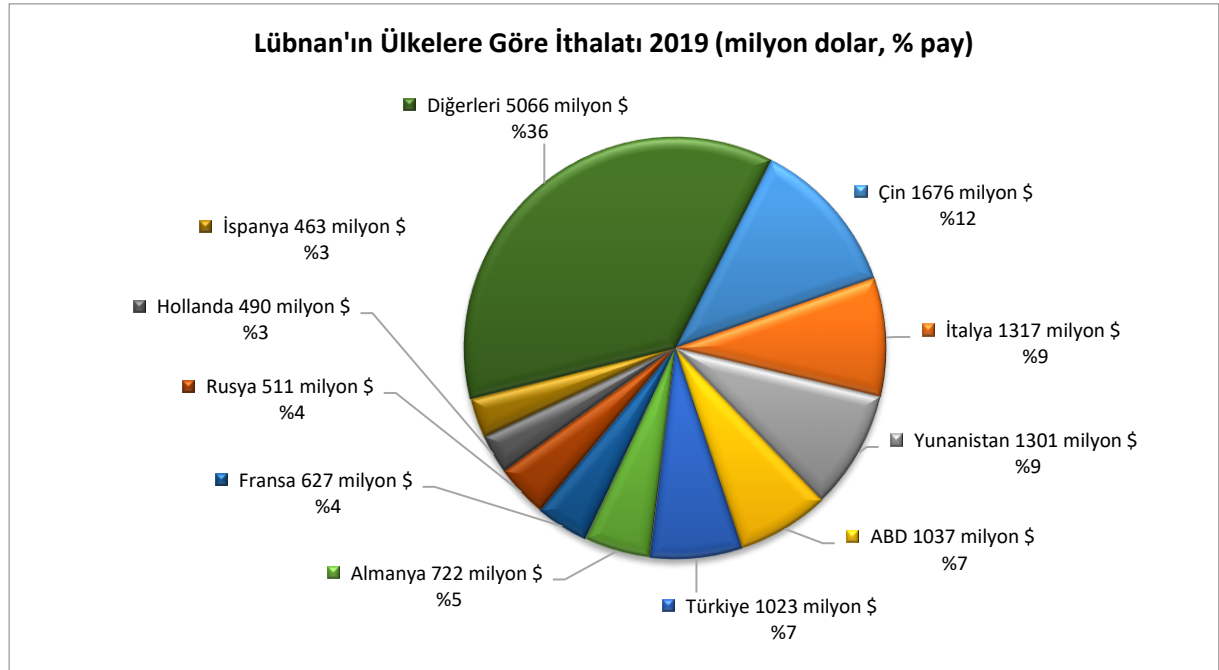
İhracatı

Kaynak:Trademap-mirrordata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İsviçre'ye ihracatının %97'sini külçe altındır. İhracatının %15'ini Ortadoğu bölgesi ülkelere (Türkiye ve Mısır dahil) yapılmıştır. Ortadoğu bölgesinin ithalatındaki payı ise %12 olmuştur.

İthalatı

Kaynak:Trademap [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalatında geleneksel tedarikçi ülkeler Çin, İtalya, Yunanistan, ABD, Almanya ve Fransa'dır. Bölgesinden Türkiye ve Mısır'dır.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Serbest piyasa ekonomisine sahip Lübnan, özel girişime dayanmaktadır. Lübnan gelişmiş ticaret sistemi, ekonomi ve yatırım politikalarında kısıtlama yapılmaksızın sürdürülen uzun bir geçmişe sahiptir. Hükümet ekonomide müdahaleci olmayan (liberal) bir tutum sergilemektedir. Lübnan'da sermaye ve mal hareketlerinin giriş çıkışında herhangi bir kısıtlama yoktur. Lübnan yabancı yatırımı memnuniyetle karşılamaktadır. Lübnan'da özel iş kurma ve işletme önünde, sınırlı istisnalar dışında, hukuki bir kısıtlama bulunmamaktadır. Döviz kontrolünün olmaması, yabancı yatırımcıları istedikleri biçimde sermaye ithali ve ihracı yapma konusunda serbest bırakmaktadır.

Özel sektör ortalama talebin %80'ine katkıda bulunmaktadır. Tarım, sanayi, inşaat, ticaret ve turizmin yanı sıra bankacılık/finans, otelcilik, medya, reklamcılık, danışmanlık ve mühendislik sektörlerini ihtiva etmektedir. Bu sektörler için, uluslararası rekabet dolayısıyla sadece sınırlı düzeyde koruma vardır.

Lübnan ekonomisinde inşaat ve gayrimenkul satışları önemli bir gelir kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Özellikle zengin Körfez Arap ülkeleri vatandaşlarına Lübnan'da gayrimenkul edinme konusunda sağlanan kolaylıklar, Lübnan'a önemli bir nakit sermaye akışının oluşmasını sağlarken, bankacılık sektörünün gelişmiş olması ve sektördeki gizlilik ilkesi yabancı sermaye yatırımı ve girişini ayrıca teşvik edici bir unsur olmaktadır.

Ülkedeki ticari projeler ve konut yatırımları için sağlanan fonların büyük bir kısmı yurtdışında yaşayan Lübnanlı vatandaşlardan ve Körfez Arap ülkelerinden sağlanmış, bu fonların bir kısmı lüks konut inşaatlarında harcanmıştır. Siyasi istikrarla beraber yeni inşaatların sayısının artması beklenmektedir. Lübnan'da müteahhitlik (alt ve üstyapı), enerji (elektrik, petrol ve gaz) ve turizm sektörü yabancı yatırım bekleyen alanlardır.

Lübnan'ın Ortadoğu'nun en önemli turizm merkezlerinden biri olması dolayısıyla ülkedeki turizm yatırımlarında artış potansiyeli bulunmaktadır. Lübnan'da yapılacak yatırımlara bölgeler itibarıyla değişik teşvikler verilmektedir (Yatırım Kurumu- <http://investinlebanon.gov.lb/>).

Dünya Bankasına göre, ülkeye gelen doğrudan yabancı sermaye yatırımı 2015 yılında 2,2 milyar Dolar iken, 2018 yılında 2,6 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Lübnan'daki bankacılık sektörünün gelişmiş olması ve gizlilik ilkesi ile kaliteli eğitim sistemi ve medeni iş ortamı ülkeye yabancı sermaye girişini olumlu etkilemektedir. Nitekim yerel ekonomi uzmanları banka mevduatlarının artıyor olmasını, iç finansman kaynağı temini açısından ekonomide olumlu bir gelişme olarak değerlendirmektedir.

Lübnan'da 16 Ağustos 2001'de yürürlüğe giren Yatırım Geliştirme Kanunu ile, yatırımlara vergi istisnası, çalışma izni, birtakım ücret indirimleri sağlanmakla birlikte, enerji, toprak ve işgücü maliyetlerinin yüksek olması ve pek çok ülke ile STA imzalanmış olması nedeniyle sanayi yatırımları için Lübnan uygun bir tercih olarak görülmemektedir.

5. TÜRKİYE İLE TİCARET

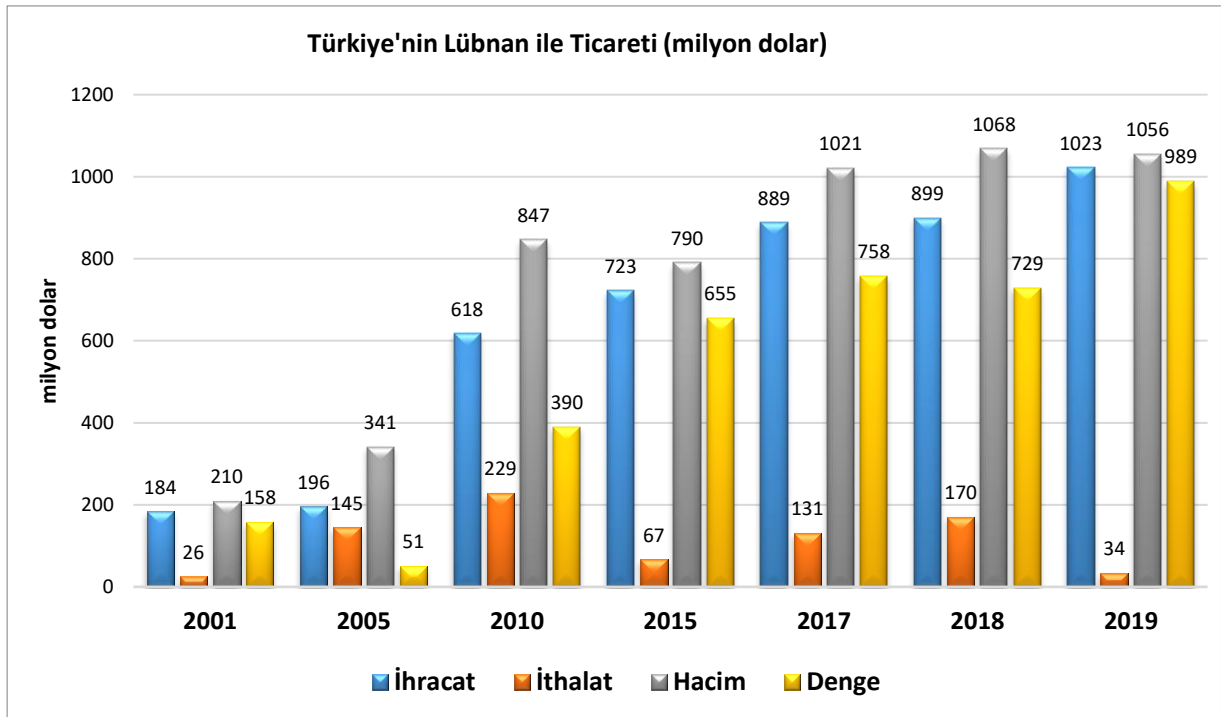
Genel Durum

Türkiye-Lübnan Dış Ticareti (1.000 Dolar)

YILLAR	TÜRKİYE’NİN İHRACATI	TÜRKİYE’NİN İTHALATI	HACİM	DENGE
2001	183 880	26 024	209 904	157 856
2005	195 910	144 973	340 883	50 937
2010	618 318	228 536	846 854	389 782
2015	722 646	67 228	789 874	655 418
2016	734 880	81 805	816 685	653 075
2017	889 313	131 205	1 020 518	758 108
2018	898 767	169 556	1 068 323	729 211
2019	1 022 736	33 596	1 056 332	989 140

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye (26.06.20)

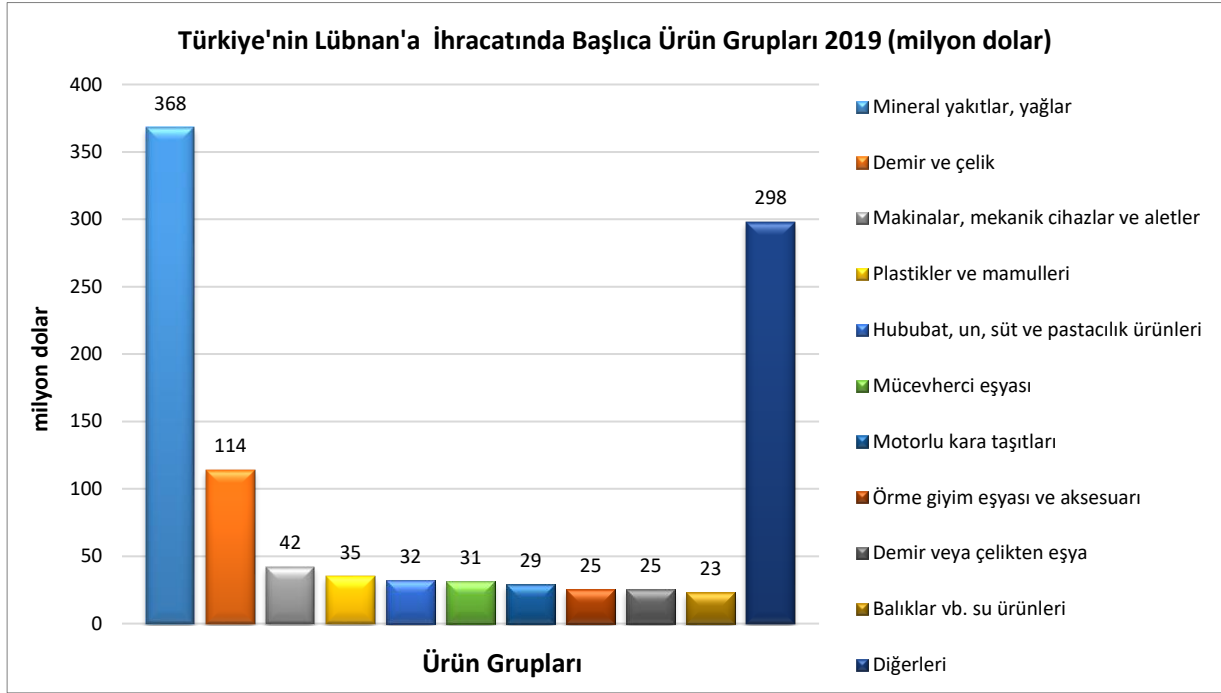
İki ülke arasındaki ticaret, Türkiye lehine fazla vermektedir. Türkiye, 2012’deki ihracat tutarını 2017’de geçmiştir. İhracat son beş yılda düzenli bir şekilde artış göstermektedir.

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye (26.06.20)

Lübnan, Türkiye’nin 2019 yılı genel ihracatı içinde 39. sırada, ithalatında ise 102. sırada yer almıştır.

Türkiye'nin Lübnan'a İhracatında Başlıca Ürünler

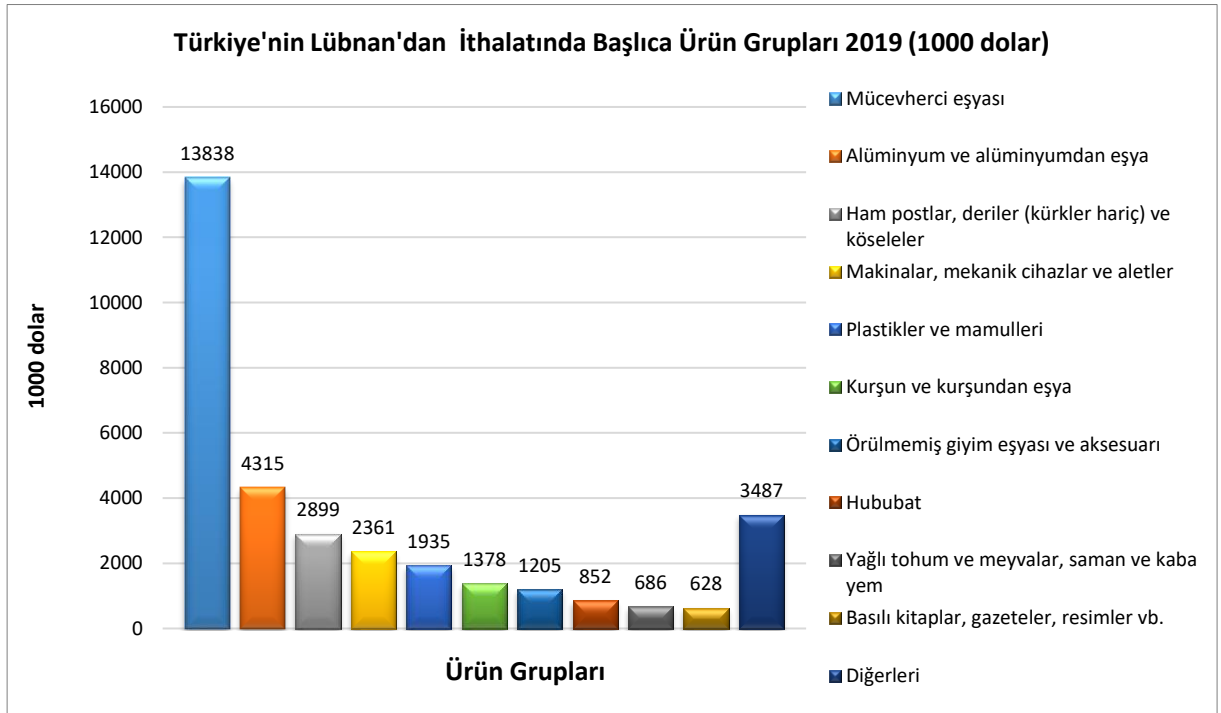

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin 2019 yılı ihracatında ilk sıralarda; petrol ürünleri, demirçelik çubuklar, mücevherci eşyası ve taze balık bulunmaktadır.

Türkiye'nin Lübnan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

ithalata külçe altın, işlenmemiş alüminyum ve mücevherci eşyası önde gelmektedir.

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Lübnan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (%, 2018-2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		3 288 499	3 275 050	3 001 672	100	-8,3
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	401 184	289 368	1 071 918	35,7	270,4
9303	Diğer ateşli silahlar (spor için av tüfekleri ve diğer tüfekler, işaret fişegi, ok silahları, hayvan için sürgülü silah)	948	610	416 497	13,9	68178,2
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	61 800	66 915	115 501	3,8	72,6
7404	Bakır döküntü ve hurdaları	74 207	88 260	95 333	3,2	8
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	88 840	118 047	77 788	2,6	-34,1
7801	İşlenmemiş kurşun	2 898	10 454	56 481	1,9	440,3
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2 170	2 727	51 058	1,7	1772,3
2008	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri	42 487	36 957	50 608	1,7	36,9
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	24 480	29 232	43 220	1,4	47,9
4901	Kitaplar, broşürler, risaleler ve benzeri matbuat	64 590	60 797	42 166	1,4	-30,6
7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	24 069	27 823	28 684	1	3,1
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	34 904	36 140	27 775	0,9	-23,1
8502	Jeneratörler	80 213	88 443	26 391	0,9	-70,2
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	2 174	4 268	24 166	0,8	466,2
3103	Fosfatlı mineral veya kimyasal gübreler	49 807	65 317	24 118	0,8	-63,1

Kaynak: Trademap-mirrodata/Lübnan (26.06.20)

EK-2: Lübnan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (%, 2018-2019)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		17 304 441	19 979 509	14 233 131	100	-28,8
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3084900	3 803 758	3 148 936	22	-10,2
8703	Otomobiller	1183431	1147716	827 212	5,8	-28,7
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	950067	962898	637 922	4,5	-33,7
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	188648	340511	209 457	1,5	-38,5
0102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)	275063	382381	190 745	1,3	-50,1
1001	Buğday ve mahlut	118427	130672	159 749	1,1	22,3
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	574150	687443	157 958	1,1	-77
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	94340	125374	146 439	1	16,8
0406	Peynir ve pıhtılaşmış ürünler	143578	181368	142 427	1	-21,5
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	102085	113022	125 140	0,9	10,7
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	228074	236809	113 827	0,8	-51,9
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	82034	90216	110 814	0,8	22,8
8408	Sıkıştırmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	57094	96590	106 847	0,8	10,6
1005	Mısır	98913	117150	103 634	0,7	-11,5
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	65869	35006	100 704	0,7	187,7

Kaynak: Trademap-mirrodata/Lübnan (30.06.20)

EK-3: Lübnan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

	ÜLKELER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (% 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		3 083 262	3 243 291	3 001 672	100	-7,4
1.	İsviçre	239 202	205 517	1 093 180	36,4	431,9
2.	G. Kore	41 778	35 400	437 074	14,6	1134,7
3.	S. Arabistan	385 994	285 833	288 717	9,6	1
4.	ABD	131 590	111 989	153 782	5,1	37,3
5.	Mısır	88 623	118 297	115 348	3,8	-2,5
6.	Hollanda	67 956	70 605	78 473	2,6	11,1
7.	Fransa	53 166	64 244	68 505	2,3	6,6
8.	Yunanistan	36 744	52 468	61 896	2,1	18
9.	İspanya	49 676	67 307	47 715	1,6	-29,1
10.	Almanya	51 842	50 712	44 418	1,5	-12,4
11.	İngiltere	43 113	40 866	41 930	1,4	2,6
12.	İtalya	46 558	49 372	41 248	1,4	-16,5
13.	Belçika	43 815	55 535	39 319	1,3	-29,2
14.	Nijerya	21 887	16 757	33 860	1,1	102,1
15.	Türkiye	131 205	169 556	33 596	1,1	-80,2

Kaynak: Trademap-mirrodata/Lübnan (30.06.20)

EK-4: Lübnan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

	ÜLKELER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (%, 2018-2019)
	TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)	19 539 681	19 793 363	14 233 131	100	-28,1
1.	Çin	2 021 808	1 982 773	1 676 014	11,8	-15,5
2.	İtalya	1 710 895	1 633 989	1 316 623	9,3	-19,4
3.	Yunanistan	1 412 785	1 758 893	1 301 275	9,1	- 26
4.	ABD	1 221 287	1 328 436	1 037 457	7,3	-21,9
5.	Türkiye	889 313	898 767	1 022 736	7,2	13,8
6.	Almanya	915 684	896 897	722 301	5,1	-19,5
7.	Fransa	827 964	883 877	627 250	4,4	- 29
8.	Rusya	624 823	458 936	510 678	3,6	11,3
9.	Hollanda	387 956	456 354	489 777	3,4	7,3
10.	İspanya	586 151	593 779	462 804	3,3	-22,1
11.	Japonya	638 975	315 283	454 700	3,2	44,2
12.	İsviçre	575 821	593 370	439 124	3,1	- 26
13.	Mısır	672 213	531 162	413 787	2,9	-22,1
14.	Belçika	597 414	429 449	413 355	2,9	-3,7
15.	İngiltere	476 066	462 433	390 372	2,7	-15,6

Kaynak: Trademap-mirrodata/Lübnan (30.06.20)

Ek-5: Türkiye'nin Lübnan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (%, 2018-2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		889 313	898 767	1 022 736	100	13,8
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	22 013	11 413	356 915	34,9	3027,3
7214	İnşaat demiri	32 262	65 953	59 880	5,9	-9,2
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	74 633	66 158	30 473	3	-53,9
0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	27 386	27 924	23 294	2,3	-16,6
8703	Otomobiller	26 075	34 790	22 806	2,2	-34,4
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	39 801	35 987	18 127	1,8	-49,6
7228	Diğer alaşımlı çelikten çubuk ve profiller; alaşımlı veya alaşımsız çelikten sondaj işlerinde kullanılan içi boş çubuklar	3 010	8 981	15 458	1,5	72,1
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	11 713	10 424	11 725	1,1	12,5
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1 188	0	11 099	1,1	0
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	12 064	11 648	9 951	1	-14,6
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	12 286	12 074	8 889	0,9	-26,4
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	4 431	5 572	8 751	0,9	57,1
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	12 229	10 090	7 914	0,8	-21,6
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	12 706	9 753	7 862	0,8	-19,4
0104	Canlı koyun ve keçiler	0	2 683	7 669	0,7	185,8

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye

Ek-6: Türkiye'nin Lübnan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (%, 2018-2019)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		131 205	169 556	33 596	100	-80,2
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	15 783	33 585	10 173	30,3	-69,7
7601	İşlenmemiş alüminyum	300	652	4 292	12,8	558,3
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	189	461	2 729	8,1	492
4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	260	341	2 226	6,6	552,8
8437	Tohum, hububat, kuru baklagilleri temizleme, tasnif etme ayıklama ve öğütmeye mahsus makina ve cihazlar	190	1 906	2 210	6,6	15,9
7801	İşlenmemiş kurşun	1 494	4 213	1 378	4,1	-67,3
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	1 489	1 412	1 182	3,5	-16,3
3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	460	1 216	991	2,9	-18,5
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	14	0	870	2,6	0
1001	Buğday ve mahlut	1	0	852	2,5	0
4101	Sığır (bafalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	333	346	657	2	89,9
4901	Kitaplar, broşürler, risaleler ve benzeri matbuat	844	697	623	1,9	-10,6
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	0	0	604	1,8	0
7102	Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mıhlanmamış veya takılmamış)	26	434	561	1,7	29,3
7321	Demir veya çelikten sobalar, mutfak soba ve ocakları, barbekü, mangal, gaz ocakları vb ile bunların aksam ve parçaları	0	0	544	1,6	0

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye